

Z A K O N
O POLJOPRIVREDNOJ ORGANSKOJ PROIZVODNJI

ZAKON

O POLJOPRIVREDNOJ ORGANSKOJ PROIZVODNJI

DIO PRVI - TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

(Predmet)

Ovim se zakonom propisuju ciljevi i načela organske proizvodnje, proizvodna pravila za organsku poljoprivrednu proizvodnju (u daljnjem tekstu: organska proizvodnja), označavanje organskih proizvoda, sustav kontrole u organskoj proizvodnji, registar subjekata u organskoj proizvodnji, upravni i inspekcijski nadzor, uvoz, izvoz i stavljanje na tržište organskih proizvoda, prekršaji i druga pitanja od značaja za organsku proizvodnju.

Članak 2.

(Primjena Zakona)

(1) Odredbe ovoga zakona primjenjuju se na proizvode poljoprivrednog podrijetla koji potječu iz svih faza organske biljne i stočarske proizvodnje, uključujući akvakulturu (u daljnjem tekstu: organski proizvod), kada su ti proizvodi stavljeni na tržište ili su namijenjeni stavljanju na tržište Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija BiH) i to:

- a) sirovi ili neprerađeni poljoprivredni proizvodi;
- b) prerađeni poljoprivredni proizvodi namijenjeni da se koriste kao hrana;
- c) proizvodi akvakulture;
- d) hrana za životinje;
- e) vegetativni reprodukcijski materijal i sjeme za uzgoj;
- f) kvasci koji se koriste kao hrana ili hrana za životinje.

(2) Odredbe ovoga zakona primjenjuju se na sve subjekte registrirane za obavljanje neke od djelatnosti vezane uz organske proizvode navedene u stavku (1) ovoga članka i koji sudjeluju u aktivnostima u bilo kojoj fazi proizvodnje, pripreme i distribucije na području Federacije BiH.

(3) Proizvodi dobiveni lovom divljih životinja i ribolovom u slobodnim vodama ne smatraju se proizvodima organske proizvodnje.

(4) Priprema hrane u okviru ugostiteljske djelatnosti u restoranima, bolnicama, menzama i drugim sličnim mjestima prodaje ili isporuke hrane krajnjem potrošaču ne podliježe odredbama ovoga zakona.

(5) Ovaj se zakon primjenjuje uz primjenu važećih propisa o proizvodima iz stavka (1) ovoga članka, kojima se uređuje proizvodnja, prerada, distribucija, deklariranje, označavanje i kontrola, uključujući propise o hrani i hrani za životinje.

Članak 3. (Definicije)

(1) U smislu odredbi ovoga zakona pojedini izrazi imaju sljedeća značenja:

1) "**organska proizvodnja**" je način proizvodnje poljoprivrednih i drugih proizvoda primjenom proizvodnih pravila za organsku proizvodnju u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije sukladno odredbama ovoga zakona i propisa donesenih na temelju njega;

2) "**faze proizvodnje, pripreme i distribucije**" znači svaka faza od, uključujući primarnu proizvodnju i uzgoj organskog proizvoda do, uključujući njegovo skladištenje, preradu, obradu, prijevoz, prodaju ili isporuku krajnjem potrošaču, kao i označavanje ili deklariranje, reklamiranje, uvoz, izvoz i podugovaranje s trećom stranom;

3) "**organsko**" znači da potječe od/ili se odnosi na organsku proizvodnju sukladno ovom zakonu;

4) "**neorgansko**" znači da ne potječe ili nije u svezi s organskom proizvodnjom sukladno ovom zakonu;

5) "**subjekt**" je fizička ili pravna osoba u organskoj proizvodnji odgovorna da osigura provođenje odredbi ovoga zakona unutar poslovanja za koje je registrirana i kojim upravlja;

6) "**skupina subjekata**" je skupina u kojoj je svaki subjekt poljoprivrednik i koja posjeduje gospodarstvo do pet hektara korištene poljoprivredne površine i koja se može, uz proizvodnju hrane i hrane za životinje, baviti i preradom hrane i hrane za životinje;

7) "**biljna proizvodnja**" je uzgoj biljnih vrsta i proizvodnja biljnih proizvoda na proizvodnim jedinicama, uključujući žetvu i ubiranje plodova, te sakupljanje plodova, biljaka, biljnih dijelova samoniklih biljnih vrsta i gljiva iz prirodnih staništa u komercijalne svrhe;

8) "**proizvodna jedinica**" je proizvodni pogon, proizvodna površina, pašnjak, prostor na otvorenom, objekt za životinje, prostor za skladištenje roba, biljnih i životinjskih proizvoda, sirovina i svih drugih repromaterijala potrebnih za organsku proizvodnju;

9) "**stočarska proizvodnja**" je uzgoj domaćih ili pripitomljenih kopnenih životinja na proizvodnim jedinicama, uključujući pčelarstvo, kao i sakupljanje životinjskih vrsta iz prirodnih staništa u komercijalne svrhe;

- 10) "**akvakultura**" je uzgoj i proizvodnja riba i drugih vodenih organizama korištenjem tehnika za povećanje njihove proizvodnje izvan prirodnih kapaciteta staništa, a uzgajane ribe i organizmi ostaju u vlasništvu subjekta u fazi uzgoja, proizvodnje i izlova;
- 11) "**paralelna proizvodnja**" znači istodobno obavljanje djelatnosti i organske proizvodnje i proizvodnje u prijelaznom razdoblju i/ili organske proizvodnje i neorganske proizvodnje od subjekta;
- 12) "**prijelazno razdoblje**" je utvrđeno razdoblje potrebno za prelazak iz neorganske na organsku proizvodnju ili uzgoj, tijekom kojeg se na poljoprivrednom gospodarstvu i/ili proizvodnoj jedinici primjenjuju odredbe ovoga zakona;
- 13) "**priprema**" su postupci konzerviranja i/ili prerade organskih proizvoda, uključujući klanje i rasijecanje kada su u pitanju proizvodi od životinja, kao i pakiranje, označavanje i/ili izmjena oznaka koje se odnose na proizvodna pravila za organsku proizvodnju;
- 14) za izraze: "**hrana**", "**hrana za životinje**" i "**stavljanje na tržište**" važe definicije utvrđene u Zakonu o hrani («Službeni glasnik BiH», broj 50/04);
- 15) "**označavanje**" je svaki izraz, riječ/i, podatak, trgovački naziv, naziv robne marke (brenda), slikovni prikaz ili simbol, žig ili oznaka koji se veže ili nalazi na bilo kojem pakiranju, ambalaži, dokumentu, obavijesti, etiketi, tabli, prstenu ili obruču koji prate organski proizvod ili se na njega odnosi;
- 16) za izraz "**upakirana hrana**" važi definicija utvrđena posebnim propisom o označavanju ili deklariranju upakirane hrane;
- 17) "**reklamiranje**" je svako predstavljanje javnosti, bilo kojim sredstvom osim oznakom, čija je svrha da ima ili je vjerojatnost da će imati utjecaj na formiranje stavova, uvjerenja i ponašanja kupaca i/ili potrošača, s izravnim ili neizravnim ciljem poticanja prodaje organskih proizvoda;
- 18) "**mjerodavno tijelo**" je Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u daljnjem tekstu: Federalno ministarstvo) u čijoj je mjerodavnosti provođenje ovoga zakona i organizacija sustava kontrola u području organske proizvodnje sukladno odredbama ovoga zakona, a prema potrebi izraz uključuje i odgovarajuća mjerodavna tijela iz trećih zemalja;
- 19) "**kontrolno tijelo**" je pravna osoba koja je registrirana za obavljanje djelatnosti kontrole i certifikacije, a kojoj je mjerodavno tijelo dodijelilo ovlast za provođenje kontrole i certifikacije u oblasti organske proizvodnje sukladno odredbama utvrđenim ovim zakonom, a prema potrebi izraz podrazumijeva odgovarajuće kontrolno tijelo ili kontrolno tijelo iz trećih zemalja;

- 20) "**službena kontrola**" je svaki oblik kontrole koju vrši mjerodavno tijelo radi ovjere postupanja subjekta nadzora i usklađivanja poslovanja sukladno zakonima i drugim propisima;
- 21) "**certifikacija**" je postupak na temelju kojeg ovlašteno kontrolno tijelo izdaje certifikat o usuglašenosti kojim potvrđuje da je predmetni organski proizvod proizveden sukladno ovom zakonu i propisima donesenim na temelju njega;
- 22) "**oznaka usklađenosti**" znači dokaz usklađenosti s određenom skupinom standarda ili drugih normativnih akata u obliku oznake;
- 23) "**organski proizvod**" je svaki proizvod proizveden i označen ovim izrazom i/ili oznakom na jednom od službenih jezika i pisama u Federaciji BiH, sukladno ovom zakonu i propisima donesenim na temelju njega;
- 24) "**sastojak**" je svaka supstancija, uključujući aditive, koja se koristi u proizvodnji ili pripremi hrane, a koja je prisutna u gotovom proizvodu čak i u promijenjenom obliku;
- 25) za izraz "**sredstva za zaštitu bilja**" važi definicija utvrđena Zakonom o zaštiti bilja od bolesti i štetočina koje ugrožavaju cijelu zemlju ("Službeni list R BiH", br. 2/92 i 13/94) koji se sukladno članku IX5. (1) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine primjenjuje kao federalni zakon, odnosno značenje izraza „fitofarmaceutska sredstva“ utvrđenog Zakonom o fitofarmaceutskim sredstvima («Službeni glasnik BiH«, broj 49/04);
- 26) za izraz "**genetički modificirani organizam**" (u daljnjem tekstu: GMO) važi definicija utvrđena Zakonom o genetički modificiranim organizmima („Službeni glasnik BiH“, broj 23/09);
- 27) "**proizvedeno od GMO-a**" znači djelomice ili u cijelosti dobiveno iz GMO-a, ali ne sadrži ili se ne sastoji od GMO-a;
- 28) "**proizvedeno s pomoću GMO-a**" znači dobiveno korištenjem GMO-a kao posljednjeg živog organizma u proizvodnom postupku, ali ne sadrži ili se ne sastoji od GMO-a, niti je proizveden od GMO-a;
- 29) za izraz " **dodatci hrani**" važi definicija utvrđena posebnim propisom o dodatcima hrani za životinje;
- 30) "**ekvivalentno**" podrazumijeva u opisivanju različitih sustava ili mjera da ti sustavi ili mjere mogu osigurati istu razinu usklađenosti i udovoljiti ciljevima i načelima organske proizvodnje utvrđenim ovim zakonom;
- 31) "**pomoćna supstancija u procesu proizvodnje**" je svaka supstancija koja sama po sebi nije hrana, ali se koristi u preradi sirovine, prehrambenih proizvoda ili njihovih sastojaka u svrhu ispunjavanja određenih tehnoloških zahtjeva u postupku obrade ili prerade, što može dovesti do nenamjerne ali tehnički neizbježne prisutnosti ostataka (rezidua) tih supstancija i njezinih derivata u gotovom proizvodu, pod uvjetom da ti

ostaci ne predstavljaju nikakvu opasnost po zdravlje i da nemaju nikakav tehnološki učinak na gotov proizvod;

32) "**ionizirajuće zračenje**" je elektromagnetsko i čestično zračenje čijim prolazom u materiju izravno ili neizravno nastaju parovi pozitivno i negativno nabijenih električnih čestica-iona;

33) "**priprema hrane u okviru ugostiteljske djelatnosti**" podrazumijeva pripremu organskih proizvoda u restoranima, bolnicama, menzama i drugim sličnim mjestima prodaje ili isporuke hrane krajnjem potrošaču;

34) "**izdavanje potvrde**" je postupak koji provodi ovlašteno kontrolno tijelo i izdaje potvrdu kojom potvrđuje da je organski proizvod iz uvoza, da potječe iz ekvivalentnog sustava uspostavljenog ovim zakonom i propisima donesenim na temelju njega;

35) "**potvrda**" je dokument kojim subjekt dokazuje da je organski proizvod iz uvoza ekvivalentan organskom proizvodu proizvedenom sukladno ovom zakonu.

(2) Gramatička terminologija korištenja muškog ili ženskog roda podrazumijeva uključivanje oba roda.

DIO DRUGI - CILJEVI I NAČELA ORGANSKE PROIZVODNJE POGLAVLJE I. OPĆI CILJEVI I NAČELA

Članak 4.

(Opći ciljevi organske proizvodnje)

Opći ciljevi organske proizvodnje su:

- a) uspostaviti cjelovit i održiv sustav upravljanja poljoprivredom koji:
  - 1) poštuje prirodne sustave i cikluse, te održava i poboljšava očuvanje zdravlja tla, voda, biljaka i životinja i održava njihovu međusobnu ravnotežu,
  - 2) doprinosi visokoj razini biološke raznovrsnosti,
  - 3) odgovorno koristi energiju i prirodne resurse, kao što su voda, tlo, organske materije i zrak,
  - 4) poštuje visoke standarde o dobrobiti životinja i ispunjava etološke potrebe životinje ovisno o vrsti kojoj pripada;
- b) težiti proizvodnji proizvoda visoke kvalitete;
- c) težiti proizvodnji širokog asortimana prehrambenih i drugih poljoprivrednih proizvoda koji su sukladni potražnji potrošača za proizvodima proizvedenim primjenom pravila proizvodnje koji ne nanose štetu okolini, zdravlju ljudi, biljaka ili zdravlju i dobrobiti životinja.

Članak 5.

(Opća načela organske proizvodnje)

Organska proizvodnja temelji se na sljedećim općim načelima:

- a) načelo odgovarajućeg planiranja i upravljanja prirodnim i biološkim procesima koji su utemeljeni na ekološkim sustavima, uz iskorištavanje prirodnih resursa u okviru tih sustava primjenom pravila proizvodnje u okviru kojih se:
  - 1) u proizvodnji koriste agrotehničke, mehaničke, fizičke, biološke i biotehničke mjere,
  - 2) u proizvodnji poljoprivrednih kultura, uzgoju životinja ili proizvodnji u akvakulturi ispunjava načelo održivog korištenja prirodnih resursa,
  - 3) poštuje zabrana uporabe GMO-a i proizvoda proizvedenih od ili pomoću GMO-a, izuzev veterinarsko-medicinskih proizvoda, a
  - 4) pravila proizvodnje temelje na procjeni rizika i korištenju mjera predostrožnosti i prevencije u slučajevima kada je to potrebno;
- b) načelo ograničenja unošenja i korištenja repromaterijala dobivenog izvan organske proizvodne jedinice, odnosno poljoprivrednog gospodarstva, a iznimno kada su potrebni vanjski unosi repromaterijala ili kada ne postoje odgovarajući postupci i metode sukladno stavku (1) točka a) ovoga članka, ograničeni su na unose:
  - 1) repromaterijala koji potječu iz organske proizvodnje,
  - 2) prirodnih sastojaka ili sastojaka dobivenih prirodnim putem i
  - 3) prirodnih mineralnih gnojiva niske topivosti;
- c) načelo strogog ograničenja korištenja kemijskih sintetiziranih repromaterijala, osim u izvanrednim slučajevima kada:
  - 1) odgovarajući sustavi organskog upravljanja ne daju zadovoljavajuće rezultate i
  - 2) na tržištu nisu dostupni repromaterijali iz stavka 1. točka b) ovoga članka ili
  - 3) kada bi korištenje vanjskih unosa repromaterijala iz stavka 1. točke b) ovoga članka imalo neprihvatljive posljedice na okolinu;
- d) načelo prilagođavanja proizvodnih pravila organske proizvodnje kada je to neophodno lokalnim i regionalnim klimatskim i agroekološkim uvjetima, sanitarnom stanju, dostignutoj razini razvitka i specifičnoj uzgojnoj praksi, sukladno odredbama ovoga zakona i propisa donesenih na temelju ovoga zakona.

POGLAVLJE II. SPECIFIČNA NAČELA

Članak 6.

(Specifična načela za primarnu poljoprivrednu proizvodnju i akvakulturu)

Uzgoj u biljnoj i stočarskoj proizvodnji i akvakulturi je organska proizvodnja pod uvjetom da je utemeljena na općim načelima iz članka 5. ovoga zakona i na sljedećim specifičnim načelima:

- a) održavanje i poboljšanje života u tlu i prirodne plodnosti tla, očuvanje stabilnosti i biološke raznovrsnosti tla koji sprječavaju i onemogućuju zbijanje i eroziju tla, te ishrana biljaka poglavito putem ekosustava tla;
- b) svođenje na minimum uporabe neobnovljivih prirodnih resursa i repromaterijala koji ne potječu s predmetnog poljoprivrednog gospodarstva;
- c) reciklaža otpada i nusproizvoda biljnog i životinjskog podrijetla u svrhu njihovog daljnjeg korištenja kao repromaterijala u proizvodnji biljaka i životinja;
- d) kod donošenja odluka vezanih uz organsku proizvodnju obvezno se u obzir uzima ekološka ravnoteža na lokalnoj i regionalnoj razini;
- e) održavanje zdravlja životinja vrši poticanjem prirodne imunološke zaštite životinja, kao i odabirom u odnosu na vrstu odgovarajućih pasmina i/ili sojeva i uzgojne prakse životinja;
- f) održavanje zdravlja bilja primjenom preventivnih mjera, kao što su odabir odgovarajućih vrsta, sorti ili hibrida otpornih na štetne organizme, te primjenom odgovarajućeg plodoređa, mehaničkih i fizičkih metoda i mjera zaštite korištenjem prirodnih neprijatelja štetnih organizama;
- g) primjena prakse uzgoja životinja koje su prilagođene lokalitetu uzgoja i raspoloživim zemljišnim površinama kojima raspolaže subjekt;
- h) primjena prakse uzgoja životinja kojom se osigurava visoka razina dobrobiti životinja i ispunjava prirodna potreba životinje u odnosu na uzgajanu vrstu;
- i) proizvodnja organskih proizvoda animalnog podrijetla od životinja koje su od rođenja i/ili od kada su se izlegle i tijekom cijelog života uzgajane na organskom poljoprivrednom gospodarstvu, odnosno proizvodnoj jedinici;
- j) izbor pasmina i/ili sojeva životinja s obzirom na njihovu sposobnost prilagođavanja uvjetima lokaliteta, njihovu vitalnost, otpornost prema bolestima ili zdravstvenim poteškoćama;
- k) ishrana životinja organskom hranom za životinje koja se sastoji od sastojaka poljoprivrednog podrijetla iz organskog uzgoja i od prirodnih sastojaka koji nisu poljoprivrednog podrijetla;

- l) primjena uzgojne prakse životinja koja poboljšava njihov imunološki sustav i jača prirodnu otpornost na bolesti, te osiguranje uvjeta za redovito kretanje životinja i slobodnog pristupa otvorenim prostorima i pašnjacima gdje je to odgovarajuće;
- m) isključivanje iz uzgoja životinja kod kojih je došlo do pojave umjetno izazvane poliploidije;
- n) održavanje biološke raznovrsnosti prirodnih vodnih ekosustava, trajno očuvanje vodnog okoliša i kvalitete lokalnih vodnih i kopnenih ekosustava u proizvodnji u akvakulturi i
- o) ishrana uzgojnih riba i ostalih organizama u akvakulturi hranom za životinje dobivenom održivim iskorištavanjem ribolovnih resursa ili organskom hranom za životinje koja sadrži sastojke poljoprivrednog podrijetla iz organskog uzgoja i prirodne sastojke koji nisu poljoprivrednog podrijetla.

Članak 7.

(Specifična načela u proizvodnji prerađene organske hrane)

Proizvodnja prerađene hrane je organska proizvodnja pod uvjetom da je utemeljena na temeljnim načelima iz članka 5. ovoga zakona i na sljedećim specifičnim načelima:

- a) proizvodnja organske hrane od organskih sastojaka poljoprivrednog podrijetla, a iznimno je dozvoljeno i korištenje neorganskih sastojaka, u slučaju kada na tržištu nema sastojka u organskom obliku, a koji ima bitnu tehnološku ulogu u procesu proizvodnje i pod uvjetom da se koristi u minimalnoj količini;
- b) ograničena uporaba prehrambenih aditiva, neorganskih sastojaka s pretežno tehnološkom i senzornom ulogom, te mikronutritijenata i pomoćnih supstancija u procesu proizvodnje, tako da se koriste minimalno i samo u slučaju kada je to neophodno iz tehnoloških razloga ili služi za određene prehrambene namjene;
- c) isključivanje iz procesa prerade supstanci i metoda prerade koje mogu dovesti do pogrešnih zaključaka o pravoj prirodi proizvoda i
- d) da se proces prerade hrane po mogućnosti vrši primjenom bioloških, mehaničkih i fizičkih postupaka.

Članak 8.

(Specifična načela u proizvodnji prerađene organske hrane za životinje)

Proizvodnja prerađene organske hrane za životinje je organska proizvodnja pod uvjetom da se temelji na osnovnim načelima iz članka 5. ovoga zakona i sljedećim specifičnim načelima:

- a) proizvodnja organske hrane za životinje od organskih sastojaka poljoprivrednog podrijetla, a iznimno je dozvoljeno i korištenje neorganskih sastojaka u slučaju kada neka od sirovina nije dostupna na tržištu;
- b) ograničena uporaba dodataka hrani za životinje i pomoćnih supstancija u procesu proizvodnje, tako da se koriste minimalno i samo kada je to potrebno zbog tehnoloških ili zootehničkih razloga ili u posebnu svrhu ishrane;
- c) isključivanje iz procesa prerade supstancija i metoda prerade koje bi mogle dovesti do pogrešnih zaključaka o pravoj prirodi proizvoda i
- d) da se proces prerade hrane za životinje vrši po mogućnosti primjenom bioloških, mehaničkih i fizičkih postupaka.

DIO TREĆI - PROIZVODNA PRAVILA U ORGANSKOJ PROIZVODNJI

POGLAVLJE I. OPĆA PRAVILA ORGANSKE PROIZVODNJE

Članak 9.

(Opći zahtjev)

Subjekt ili skupina subjekata (u daljnjem tekstu: subjekt) koji obavljaju djelatnost organske proizvodnje obvezni su poštovati i primjenjivati proizvodna pravila utvrđena ovim zakonom i propisima donesenim na temelju njega.

Članak 10.

(Zabrana korištenja GMO-a)

(1) GMO i/ili proizvodi koji sadrže i/ili se sastoje ili potječu od GMO-a zabranjeni su za korištenje kao hrana, hrana za životinje, pomoćna supstancija u procesu proizvodnje, sredstvo za zaštitu bilja, gnojivo, poboljšivač tla, vegetativni reproduksijski materijal i sjeme za uzgoj, mikroorganizam i životinja u organskoj proizvodnji.

(2) U svrhu dokazivanja poštovanja zabrane iz stavka (1) ovoga članka subjekt je obvezan poštovati i može se pouzdati u oznake na proizvodu ili bilo kojem drugom prapratnom dokumentu koji su pričvršćeni ili priloženi sukladno posebnim propisima kojima se uređuje stavljanje na tržište GMO-a i/ili kojima se uređuje GMO hrana i hrana za životinje.

(3) Subjekt može smatrati da GMO i/ili proizvodi koji sadrže i/ili se sastoje ili potječu od GMO-a nisu korišteni u proizvodnji nabavljene hrane i hrane za životinje kada nisu označeni kao takvi, izuzev u slučaju dobivanja informacije koja ukazuje da označavanje takvih proizvoda nije urađeno sukladno propisima iz stavka (2) ovoga članka.

(4) Subjekt koji koristi neorganske proizvode koji nisu hrana ili hrana za životinje prilikom kupovine takvih proizvoda obvezan je od dobavljača tražiti potvrdu da dostavljeni proizvodi nisu GMO i/ili proizvodi koji sadrže i/ili se sastoje ili potječu od GMO-a.

Članak 11.

(Zabrana primjene ionizirajućeg zračenja)

Zabranjena je primjena ionizirajućeg zračenja u obradi organske hrane, hrane za životinje ili sirovina koje se koriste u organskoj proizvodnji hrane ili hrane za životinje.

POGLAVLJE II. PROIZVODNJA NA POLJOPRIVREDNOM GOSPODARSTVU

Članak 12.

(Opća proizvodna pravila na poljoprivrednom gospodarstvu)

(1) Cjelokupnim poljoprivrednim gospodarstvom upravlja se sukladno zahtjevima koji se primjenjuju na organsku proizvodnju sukladno odredbama ovoga zakona i propisa donesenih na temelju ovoga zakona.

(2) Iznimno od stavka (1) ovoga članka, poljoprivredno gospodarstvo može obavljati djelatnost paralelne proizvodnje uz uvjet da su jasno odvojene organske proizvodne jedinice ili uzgajališta u akvakulturi od proizvodnih jedinica na kojima se u cijelosti ne upravlja sukladno zahtjevima organske proizvodnje i pod uvjetom da:

- a) kod paralelnog uzgoja životinja obvezno se uzgajaju različite vrste životinja;
- b) u akvakulturi je dopušteno uzgajati iste vrste organizama ukoliko su lokacije tih proizvodnih jedinica odvojene i
- c) u biljnoj proizvodnji je dopušteno paralelno uzgajati iste biljne vrste različitih sorti koje je lako razlikovati.

(3) U slučajevima iz stavka (2) ovoga članka subjekt mora jasno odvojiti proizvodne jedinice, životinje i proizvode koji se koriste u/ili su proizvedeni na proizvodnim jedinicama za organsku proizvodnju od onih koji se koriste u/ili su proizvedeni na neorganskim proizvodnim jedinicama i uspostaviti i voditi odgovarajuću evidenciju koja služi kao pisani dokaz da je izvršena odvojenost.

Članak 13.

(Proizvodna pravila za biljnu proizvodnju)

(1) Biljna proizvodnja smatra se organskom proizvodnjom pod uvjetom da se uz opća pravila proizvodnje iz članka 12. ovoga zakona u organskoj proizvodnji biljaka primjenjuju i sljedeća pravila:

- a) primjena postupaka pripreme i obrada tla i uzgoja kultura kojima se održava postojeća ili doprinosi povećanju razine organske materije u tlu, povećava stabilnost i biološka raznovrsnost tla i sprječava zbijanje i erozija tla;
- b) plodnost i biološka aktivnost tla održava se i povećava višegodišnjim plodoredom, uključujući leguminoze i druge kulture za zeleno đubrenje, te

uporabom stajskog gnojiva ili materijala organskog podrijetla, po mogućnosti kompostiranih, a koji potječu iz organske proizvodnje;

- c) dozvoljena je uporaba biodinamičkih pripravaka;
- d) koriste se gnojiva i poboljšivači tla koji su odobreni za uporabu u organskoj proizvodnji sukladno članku 17. ovoga zakona i propisa donesenih na temelju ovoga zakona;
- e) zabranjeno je korištenje mineralnih dušičnih gnojiva;
- f) svi primijenjeni postupci, odnosno tehnike uzgoja biljaka trebaju spriječiti ili smanjiti onečišćenje okoline na najmanju moguću mjeru;
- g) za sprječavanje štete koju uzrokuju štetni organizmi, bolesti i korovi poglavito se zaštita vrši korištenjem prirodnih neprijatelja, odgovarajućim odabirom vrsti i sorti, plodoredom, tehnikama obrade tla i termičkim postupcima;
- h) kada se utvrdi ugroženost neke od uzgojnih kultura, dozvoljena je primjena sredstva za zaštitu bilja odobrenog za primjenu u organskoj proizvodnji sukladno članku 17. ovoga zakona i propisa donesenih na temelju ovoga zakona;
- i) za proizvodnju proizvoda, izuzev reproduksijskog materijala, koristi se organski proizvedeno sjeme, presadnica i sadni materijal; iznimno je dozvoljeno korištenje i neorganskog sjemena, presadnica i sadnog materijala u slučaju kada taj materijal nije tretiran sredstvima za zaštitu bilja koja nisu odobrena za primjenu u organskoj proizvodnji sukladno članku 17. ovoga zakona i propisa donesenih na temelju ovoga zakona i kada na tržištu nema reproduksijskog materijala proizvedenog po pravilima organske proizvodnje ili je korištenje toga materijala opravdano za provođenje znanstvenih ili znanstveno-istraživačkih ispitivanja ili kada se radi o autohtonoj sorti i
- j) proizvodi i sredstva za čišćenje i dezinfekciju u proizvodnji bilja upotrebljavaju se samo ako su odobreni za uporabu u organskoj proizvodnji sukladno članku 17. ovoga zakona i propisa donesenih na temelju ovoga zakona.

(2) Sakupljanje plodova, biljaka ili dijelova biljaka samoniklih vrsta bilja i gljiva koje rastu u prirodnom okruženju, šumama i poljoprivrednim područjima smatra se organskom proizvodnjom pod uvjetom da:

- a) ta područja sakupljanja u razdoblju najmanje tri godine prije početka sakupljanja nisu bila tretirana sredstvima, osim sredstava koja su odobrena za uporabu u organskoj proizvodnji sukladno članku 17. ovoga zakona i propisa donesenih na temelju ovoga zakona i
- b) da sakupljanje ne utječe na stabilnost prirodnog staništa ili na održanje vrsta u području sakupljanja.

(3) Federalni ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u daljnjem tekstu: federalni ministar) donijet će propis kojim će propisati minimalne zahtjeve za organsku biljnu proizvodnju u uzgoju bilja koji obuhvaća postupke i određene norme uzgoja

biljaka, uvjete prijelaznog razdoblja, paralelnu proizvodnju, održavanje plodnosti, plodored, odobrene liste gnojiva, liste sredstava za zaštitu bilja i liste sredstava za poboljšanje tla.

Članak 14.

(Proizvodna pravila za stočarsku proizvodnju)

(1) Stočarska proizvodnja smatra se organskom proizvodnjom pod uvjetom da se uz opća pravila proizvodnje iz članka 12. ovoga zakona primjenjuju i sljedeća pravila i to:

a) u odnosu na podrijetlo životinja:

- 1) životinja iz organskog uzgoja rađa se i uzgaja na organskom poljoprivrednom gospodarstvu,
- 2) životinje koje nisu organski uzgojene mogu se dopremiti na organsko poljoprivredno gospodarstvo, pod posebnim uvjetima i za potrebe razmnožavanja; ove životinje i njihovi proizvodi smatraju se organskim nakon isteka roka i ispunjavanja uvjeta prijelaznog razdoblja iz članka 18. ovoga zakona i propisa donesenih na temelju ovoga zakona,
- 3) životinje i njihovi proizvodi koji se na početku prijelaznog razdoblja već nalaze na poljoprivrednom gospodarstvu smatraju se organskim nakon isteka roka i ispunjavanja uvjeta prijelaznog razdoblja iz članka 18. ovoga zakona i propisa donesenih na temelju ovoga zakona;

b) u odnosu na uzgojnu praksu i uvjete držanja:

- 1) osoba uposlana kod subjekta i/ili subjekt koji se brine o životinjama mora posjedovati potrebna temeljna znanja i vještine vezane uz zdravlje i dobrobit životinja,
- 2) uzgojna praksa, uključujući broj životinja po jedinici površine, te uvjeti smještaja moraju osigurati zadovoljavanje razvojnih, fizioloških i etoloških potreba životinja,
- 3) životinja mora imati stalni pristup otvorenom prostoru, po mogućnosti pašnjacima, kad god to vremenski uvjeti i stanje tla dozvoljavaju, izuzev kada posebnim propisima nisu određena zakonska ograničenja i obveze koje se odnose na zaštitu zdravlja ljudi i životinja,
- 4) broj životinja mora biti ograničen da ne bi došlo do prekomjerne ispaše, izrovanosti tla kopitima, erozije ili onečišćenja/zagađenja tla koje uzrokuju životinje ili njihov izmet,
- 5) životinje iz organskog uzgoja moraju se držati odvojeno od životinja iz neorganskog uzgoja,

- 6) ispaša organskih životinja na neorganskoj otvorenoj površini i ispaša neorganskih životinja na organskim površinama dopušteno je pod određenim propisanim ograničavajućim uvjetima,
  - 7) zabranjeno je vezivanje ili izolacija životinja, a iznimno to je dozvoljeno za pojedinačnu životinju i na ograničeno razdoblje i kada je to potrebno radi sigurnosti ili veterinarskih razloga ili dobrobiti životinja,
  - 8) trajanje prijevoza životinja mora biti svedeno na minimum,
  - 9) tijekom cijelog životnog vijeka životinje bilo kakva patnja mora se svesti na minimum, uključujući odstranjivanje dijelova tijela, kao i vrijeme klanja,
  - 10) pčelinjaci se postavljaju na područja koja osiguravaju izvore nektara i polena koji se sastoje najvećim dijelom od organskih uzgojenih usjeva ili prirodne vegetacije šuma ili usjevi koji se tretiraju samo metodama s niskim utjecajem na okolinu,
  - 11) pčelinjak se drži na dovoljnoj udaljenosti od izvora koji mogu dovesti do onečišćenja pčelinjih proizvoda ili loše utjecati na zdravlje pčela,
  - 12) košnice i materijali koji se koriste u pčelarstvu trebaju biti izrađeni od prirodnih materijala,
  - 13) zabranjeno je uništavanje pčela na saću kao metoda vezana uz sakupljanje pčelinjih proizvoda;
- c) u odnosu na razmnožavanje i/ili rasplod:
- 1) dozvoljene su samo prirodne metode razmnožavanja, a iznimno je dozvoljeno i umjetno osjemenjivanje,
  - 2) zabranjeno je razmnožavanje potaknuto hormonskom terapijom ili sličnim supstancijama, izuzev u slučaju kada to predstavlja oblik veterinarskog liječenja pojedinačne životinje,
  - 3) zabranjeni su drugi oblici umjetne oplodnje poput kloniranja i prijenosa embrija,
  - 4) obvezno se vrši odabir odgovarajuće pasmine i/ili soja za uzgoj, jer se na taj način doprinosi prevenciji patnje životinja i sprječava potreba za djelomičnom ili potpunom amputacijom ili uklanjanjem pojedinih osjetljivih dijelova životinjskog tijela;
- d) u odnosu na hranu za životinje:
- 1) hrana za životinje poglavito se osigurava s organske proizvodne jedinice unutar poljoprivrednog gospodarstva na kojem se životinje drže ili s drugog organskog poljoprivrednog gospodarstva iz istog područja i/ili regije,
  - 2) životinje se hrane organskom hranom za životinje koja zadovoljava zahtjeve ishrane u raznim fazama njihovog razvoja, a dio obroka može sadržati hranu s

proizvodnih jedinica poljoprivrednog gospodarstva koja su u prijelaznom razdoblju,

- 3) uz iznimku pčela, životinje trebaju imati stalni pristup pašnjacima ili kabastoj krmu,
- 4) neorganski sastojci hrane za životinje biljnog podrijetla, sirovine životinjskog i mineralnog podrijetla, aditivi u hrani za životinje, određeni proizvodi koji se koriste u ishrani životinja i pomoćne supstancije u procesu prerade dopušteno je koristiti ako su odobreni za korištenje u organskoj proizvodnji sukladno članku 17. ovoga zakona i propisa donesenih na temelju ovoga zakona,
- 5) zabranjeno je korištenje sredstva za poticanje rasta i sintetičkih aminokiselina,
- 6) sisavci koji doje mogu se hraniti samo prirodnim, po mogućnosti majčnim mlijekom;

e) u odnosu na sprječavanje bolesti i veterinarsko liječenje:

- 1) sprječavanje bolesti temelji se na odabiru pasmine i/ili soja, uzgojnoj praksi, visokokvalitetnoj hrani za životinje i tjelesnoj aktivnosti životinja, odgovarajućem broju životinja po jedinici površine te smještaju s odgovarajućim higijenskim uvjetima,
- 2) bolest se liječi odmah da se izbjegne patnja životinje, iznimno je dopuštena primjena kemijski sintetiziranih alopatskih veterinarsko-medicinskih proizvoda, uključujući antibiotike, kada je to neophodno i pod strogim uvjetima i u slučaju kada primjena fitoterapeutskih, homeopatskih i drugih proizvoda nije odgovarajuća, a obvezno se utvrđuju ograničenja u pogledu tijeka liječenja i razdoblja karence,
- 3) dopuštena je primjena imunoloških veterinarskih lijekova,
- 4) dopušteni su tretmani koji se odnose na zaštitu zdravlja ljudi i životinja koji se primjenjuju sukladno važećem zakonodavstvu i
- 5) čišćenje i dezinfekcija objekata u kojima se drže životinje, infrastrukture tih objekata i opreme dopušteno je samo proizvodima za čišćenje i dezinfekciju koji su odobreni za uporabu u organskoj proizvodnji sukladno članku 17. ovoga zakona i propisa donesenih na temelju ovoga zakona.

(2) Federalni ministar donijet će propis kojim će propisati za organsku stočarsku proizvodnju minimalne zahtjeve za uzgoj životinja, uvjete prijelaznog razdoblja, način držanja životinja, ishranu, njegu i liječenje životinja.

Članak 15.

(Proizvodna pravila za uzgoj životinja akvakulture)

(1) Akvakultura se smatra organskom proizvodnjom pod uvjetom da se uz opća pravila proizvodnje iz članka 12. ovoga zakona primjenjuju i sljedeća pravila u proizvodnji u odnosu na:

a) podrijetlo životinja akvakulture:

- 1) organska akvakultura temelji se na uzgoju mlađi koja potječe od organski uzgojenog matičnog jata i iz organskih uzgajališta,
- 2) iznimno, kada se ne može nabaviti mlađ iz organskih matičnih jata ili iz organskih uzgajališta, u uzgajalište pod posebnim uvjetima se mogu dopremiti neorganski uzgojene životinje;

b) uzgojnu praksu:

- 1) osoba uposlena kod subjekta i/ili subjekt koji brine o uzgojnim životinjama mora posjedovati potrebna temeljna znanja i vještine vezane uz zdravstvene potrebe i dobrobit uzgojnih životinja,
- 2) uzgojna praksa, uključujući hranjenje, uređenje infrastrukture i opreme, gustoću populacije i kvalitetu vode, treba osiguravati zadovoljavanje razvojne, fiziološke i etološke potrebe svake životinje,
- 3) uzgojna praksa treba biti uspostavljena na način da je minimalan negativni utjecaj uzgoja na okolinu, uključujući i onemogućavanje bijega uzgojnih životinja u prirodu,
- 4) organski uzgojene životinje držati odvojeno od ostalih neorganskih uzgojnih životinja akvakulture,
- 5) pri prijevozu osigurava se poštovanje dobrobiti životinja,
- 6) patnju uzgojnih životinja akvakulture treba svesti na minimum, uključujući i vrijeme klanja;

c) razmnožavanje:

- 1) zabranjena je primjena umjetno izazvane poliploidije, umjetne hibridizacije, kloniranja i proizvodnja jednospolnih sojeva, osim ručnim sortiranjem,
- 2) obvezno se vrši odabir odgovarajućih uzgojnih sojeva,
- 3) uspostavljaju se posebni uvjeti upravljanja za svaku vrstu u uzgoju i za upravljanje matičnim jatima, mrijestom i proizvodnjom mlađi;

d) hranu za ribe i rakove:

- 1) ribe i rakovi hrane se hranom koja zadovoljava zahtjeve ishrane u različitim fazama njihovog razvoja,
  - 2) udio hrane biljnog podrijetla treba potjecati iz organske proizvodnje, a udio hrane od vodenih životinja iz ribolova koji poštuje načelo održivog korištenja ribarskih resursa,
  - 3) neorganski sastojci biljnog podrijetla za ishranu riba i rakova, sastojci životinjskog ili mineralnog podrijetla za ishranu riba i rakova, aditivi u gotovoj hrani za ribe i rakove, određeni proizvodi koji se koriste u ishrani riba i rakova i pomoćne supstancije u procesu prerade koriste se samo ako su odobreni za korištenje u organskoj proizvodnji sukladno članku 17. ovoga zakona i propisa donesenih na temelju ovoga zakona,
  - 4) nije dozvoljeno korištenje sredstava za poticanje rasta i sintetičke aminokiseline;
- e) školjkaše iz skupine mekušaca i druge vrste koje ne hrani čovjek, već se same hrane prirodnim planktonom:
- 1) organizmi koji se hrane filtracijom hrane iz vode sve svoje potrebe za hranom zadovoljavaju iz prirode, osim mlađi koja se uzgaja u mrjestilištima i rastilištima,
  - 2) organizmi se uzgajaju u vodi, odnosno proizvodnim područjima sukladno odredbama Zakona o vodama („Službene novine Federacije BiH“, broj 70/06), odnosno zakona o vodama kantona i ispunjavaju odredbe propisa i kriterije o zdravstvenoj ispravnosti i kvaliteti vode za uzgoj, te u vodi visoke ekološke kvalitete;
- f) prevenciju bolesti i veterinarsko liječenje:
- 1) sprječavanje bolesti temelji se na držanju životinja u optimalnim uvjetima, što se postiže odabirom odgovarajućeg mjesta uzgoja, optimalnom konstrukcijom uzgajališta, primjenom dobre uzgojne i upravljačke prakse, uključujući redovito čišćenje i dezinfekciju objekata i prostora, visokokvalitetnu hranu, odgovarajuću gustoću populacije, te odabir odgovarajućih uzgojnih vrsta i sojeva,
  - 2) bolest se liječi odmah kako bi se izbjegla patnja životinje, a kemijski sintetizirani alopatski veterinarski lijekovi, uključujući antibiotike, mogu se primijeniti u iznimnim slučajevima kada je to neophodno i pod strogim uvjetima i kada primjena fitoterapeutskih, homeopatskih i drugih proizvoda nije dala odgovarajuće rezultate, a tada se utvrđuju ograničenja u pogledu tijeka liječenja i razdoblja karence,
  - 3) dozvoljena je primjena imunoloških veterinarskih lijekova,
  - 4) dozvoljeni su tretmani vezani uz zaštitu zdravlja ljudi i životinja sukladno odgovarajućim propisima za zaštitu zdravlja ljudi i životinja,

- 5) čišćenje i dezinfekciju ribnjaka, kaveza, objekata i opreme u akvakulturi i njihove infrastrukture i opreme vrši se samo proizvodima koji su odobreni za uporabu u organskoj proizvodnji sukladno članku 17. ovoga zakona i propisa donesenih na temelju ovoga zakona.

(2) Federalni ministar donijet će propis kojim će propisati minimalne zahtjeve za organsku proizvodnju životinja u akvakulturi, uzgojnu praksu, uvjete prijelaznog razdoblja, način držanja, ishranu, njegu i liječenje.

Članak 16.

(Proizvodna pravila za morske alge)

(1) Sakupljanje divljih morskih algi i njihovih dijelova koje samoniklo rastu u moru smatra se organskom proizvodnjom pod uvjetom da se primjenjuju sljedeća pravila proizvodnje:

- a) da su proizvodna područja na kojima rastu alge ekološki vrlo dobrog stanja sukladno odredbama Zakona o vodama („Službene novine Federacije BiH“, broj 70/06) i propisa donesenih na temelju toga zakona, da su sukladna odredbama propisa o kvaliteti i zdravstvenoj ispravnosti za proizvodnju proizvoda animalnog podrijetla namijenjenih ishrani ljudi i
- b) da sakupljanje ne utječe na dugoročnu stabilnost prirodnog staništa ili održavanja vrste u području sakupljanja.

(2) Uzgoj morskih algi smatra se organskim ako se obavlja u obalnim područjima gdje su okolišna i zdravstvena obilježja ekvivalentna kao i obilježja navedena u stavku (1) ovoga članka i pod uvjetom:

- a) da se u svim fazama proizvodnje obvezno primjenjuje pravilo održivog korištenja prirodnih resursa, od sakupljanja mladih samoniklih algi do berbe i
- b) da se u svrhu osiguranja očuvanja raznovrsnosti genskih zaliha redovito sakupljaju mlade samonikle morske alge kako bi se dopunile zalihe koje potječu iz uzgoja u zatvorenim prostorima.

(3) Primjena gnojiva nije dopuštena, izuzev u zatvorenim uzgojnim objektima i to samo gnojivima koja su odobrena za takvu uporabu u organskoj proizvodnji sukladno članku 17. ovoga zakona i propisa donesenih na temelju ovoga zakona.

Članak 17.

(Proizvodi i supstancije za uporabu u organskom uzgoju, kriteriji i postupci odobravanja)

(1) Federalni ministar donosi odluke o uvrštavanju proizvoda i/ili supstancija na listu odobrenih proizvoda i supstancija koje je dopušteno koristiti u organskom uzgoju za sljedeće namjene:

- a) kao sredstva za zaštitu bilja;
- b) kao gnojiva i sredstva koja se koriste kao poboljšivači tla;

- c) kao neorganske sirovine za hranu za životinje biljnog, životinjskog i mineralnog podrijetla, te određene supstancije koje se koriste u ishrani životinja;
- d) kao dodatci hrani za životinje i pomoćna sredstva u procesu proizvodnje;
- e) kao proizvodi za čišćenje i dezinfekciju ribnjaka, kaveza, objekata, opreme i uređaja koji se koriste u proizvodnji životinja i
- f) kao proizvodi za čišćenje i dezinfekciju objekata, opreme i uređaja koji se upotrebljavaju u proizvodnji bilja, uključujući skladišta na poljoprivrednom gospodarstvu.

(2) Proizvodi i supstancije iz stavka (1) ovoga članka uvrštavaju se na liste odobrenih proizvoda i supstancija za uporabu u organskoj proizvodnji pod uvjetom da su ispunjeni ciljevi i načela organske proizvodnje, te i opći i posebni zahtjevi utvrđeni za organsku proizvodnju sukladno ovom zakonu i kada su ispunjeni sljedeći opći i posebni kriteriji koji se procjenjuju kao cjelina:

- a) da je njihovo korištenje neophodno za održivu i nesmetanu proizvodnju i da su neophodni za uporabu kojoj su namijenjeni;
- b) da su svi proizvodi i supstancije biljnog, životinjskog, mikrobiološkog ili mineralnog podrijetla, a iznimno u slučajevima kada proizvodi ili supstancije takvog podrijetla nisu dostupni u dovoljnim količinama i/ili kvaliteti ili ako nisu dostupne druge mogućnosti;
- c) u slučaju odobravanja proizvoda iz stavka (1) točka a) ovoga članka procjenjuje se i uzima u obzir sljedeće:
  - 1) njihova je uporaba neophodna za kontrolu štetnog organizma i/ili određene bolesti za koju nisu dostupna druga biološka, fizička ili uzgojna rješenja ili druge efektivne prakse upravljanja i
  - 2) ako proizvodi nisu biljnog, životinjskog, mikrobiološkog ili mineralnog podrijetla i nisu u svome prirodnom obliku, mogu se odobriti samo pod uvjetom da njihova uporaba isključuje bilo kakav izravan dodir s jestivim dijelom usjeva;
- d) u slučaju odobravanja proizvoda i supstancija iz stavka (1) točka b) ovoga članka procjenjuje se i uzima u obzir da je njihova uporaba neophodna za postizanje ili održavanje plodnosti tla za ispunjenje posebnih zahtjeva u ishrani bilja ili za poboljšanje tla;
- e) u slučaju odobravanja proizvoda iz stavka (1) toč. c) i d) ovoga članka procjenjuje se i uzima u obzir sljedeće:
  - 1) neophodni su za održavanje zdravlja životinja, dobrobiti i vitalnosti životinja te doprinose odgovarajućoj ishrani koja zadovoljava fiziološke i etološke potrebe date vrste ili bi bez pristupa takvim supstancijama bilo nemoguće proizvesti ili očuvati hranu za životinje i
  - 2) hrana za životinje mineralnog podrijetla, elementi u tragovima, vitamini ili provitamini prirodnog su podrijetla, a iznimno u slučaju da su te supstancije

nedostupne, za uporabu u organskoj proizvodnji mogu se odobriti odgovarajuće kemijski izvedene supstancije s istim učinkom.

(3) U slučaju kada se smatra da proizvod i/ili supstancija treba biti uvrštena ili dodana na listu odobrenih ili povučena s liste iz stavka (1) ovoga članka ili da uvjeti za uporabu trebaju biti izmijenjeni i/ili dopunjeni, potrebno je da ovlašteno kontrolno tijelo dostavi Federalnom ministarstvu zahtjev i dokumentaciju u kojoj će biti navedeni i obrazloženi razlozi za uvrštavanje i/ili izmjenu i/ili dopunu ili povlačenje tih proizvoda ili supstancija, a na temelju koje se donosi odluka.

(4) Podneseni zahtjevi za uvrštavanje i/ili izmjenu i/ili dopunu ili povlačenje iz stavka (3) ovoga članka objavljuju se na službenoj internet stranici Federalnoga ministarstva, a odluka s obrazloženjem za uvrštavanje i/ili izmjenu i/ili dopunu ili povlačenje i liste iz stavka (1) ovoga članka objavljuje se u „Službenim novinama Federacije BiH“.

(5) Federalni ministar donijet će propis kojim će propisati uvjete i ograničenja s obzirom na poljoprivredne proizvode na koje se proizvodi i supstancije iz stavka (1) ovoga članka mogu primijeniti, način primjene, doziranje, vremensko ograničenje za uporabu i kontakt s poljoprivrednim proizvodima, te uvjete za donošenje odluke o ukidanju odobrenja i povlačenju tih proizvoda i supstancija.

(6) Proizvodi i supstancije koje se nalaze na odobrenim listama iz stavka (1) ovoga članka mogu se koristiti samo ako je njihova uporaba dozvoljena u konvencionalnoj poljoprivredi sukladno odgovarajućim propisima koji su na snazi u Bosni i Hercegovini.

Članak 18.

(Prijelazno razdoblje)

Na poljoprivrednom gospodarstvu na kojem se započinje s djelatnošću organske proizvodnje primjenjuju se sljedeća pravila:

- a) prijelazno razdoblje započinje kada subjekt prijavi svoju djelatnost mjerodavnom tijelu i cjelokupno poljoprivredno gospodarstvo ili određene proizvodne jedinice toga gospodarstva uključi u sustav kontrole sukladno članku 29. stavak (1) ovoga zakona;
- b) tijekom prijelaznog razdoblja primjenjuju se pravila proizvodnje utvrđena ovim zakonom i propisima donesenim na temelju ovoga zakona ;
- c) za uzgoj bilja i proizvodnju biljnih proizvoda, te uzgoj životinja poštuje se rok utvrđen za prijelazno razdoblje koji se određuje ovisno o vrsti proizvodnje biljne kulture ili životinje;
- d) na poljoprivrednom gospodarstvu koje ima proizvodne jedinice koje su pod organskom proizvodnjom i proizvodne jedinice koje su u prijelaznom razdoblju i/ili neorganske proizvodne jedinice, subjekt je obavezan odvojeno čuvati organske proizvode od proizvoda proizvedenih u prijelaznom razdoblju i/ili neorganskih proizvoda, a životinje držati odvojeno ili na način da ih je lako razdvojiti i dužan je

o svemu voditi odgovarajuću evidenciju kojom će dokazati da je izvršena odvojenost;

- e) za određivanje datuma početka prijelaznog razdoblja u obzir se može uzeti razdoblje koje neposredno prethodi datumu početka prijelaznog razdoblja ako su ispunjeni određeni uvjeti i
- f) životinje i proizvodi animalnog podrijetla proizvedeni tijekom trajanja prijelaznog razdoblja iz stavka 1. točka c) ovoga članka ne smiju se stavljati na tržište i prodavati s oznakama koje su određene pravilima o označavanju i reklamiranju organskih proizvoda sukladno odredbama čl. 24., 25. i 26. ovoga zakona i propisa donesenih na temelju ovoga zakona.

POGLAVLJE III. PROIZVODNJA PRERAĐENE HRANE, HRANE ZA ŽIVOTINJE I KVASCA

Članak 19.

(Opća pravila proizvodnje prerađene organske hrane za životinje)

- (1) Proizvodnja prerađene organske hrane za životinje provodi se odvojeno vremenski i prostorno od proizvodnje neorganski prerađene hrane za životinje.
- (2) Organske sirovine za hranu za životinje i sirovine proizvedene tijekom prijelaznog razdoblja nije dopušteno istodobno koristiti kao sastojak organske hrane za životinje.
- (3) Zabranjeno je da se bilo koji sastojci koji se koriste ili sirovine koje se prerađuju u tehnološkom postupku proizvodnje prerađene organske hrane za životinje prerađuju uz pomoć kemijski sintetiziranih otapala.
- (4) Zabranjeno je koristiti materijale i tehnološke postupke koji ponovno uspostavljaju svojstva izgubljena u preradi i skladištenju organske hrane za životinje, uzrokovanih propustima u preradi tih proizvoda ili na drugi način ili postupaka koji mogu dovesti u zabludu u pogledu organske prirode proizvoda.

Članak 20.

(Opća pravila proizvodnje prerađene organske hrane)

- (1) Proizvodnja prerađene organske hrane mora biti vremenski ili prostorno odvojena od procesa proizvodnje neorganske hrane.
- (2) U odnosu na sastav organski prerađene hrane moraju biti ispunjeni sljedeći uvjeti:
  - a) proizvod mora biti proizveden većinskim udjelom od sastojaka poljoprivrednog podrijetla, a udio dodane vode ili kuhinjske soli ne uzima se u obzir pri utvrđivanju toga udjela;

- b) aditivi, pomoćne supstancije u procesu proizvodnje, arome, voda, sol, pripravci od mikroorganizama i enzima, minerali, elementi u tragovima, vitamini, aminokiseline i ostali mikronutrijenti u hrani za posebne prehrambene potrebe dopušteno je koristiti samo ako su odobreni za organsku proizvodnju sukladno članku 22. ovoga zakona i propisa donesenih na temelju ovoga zakona;
- c) neorganske sastojke poljoprivrednog podrijetla dopušteno je koristiti samo ako su odobreni za uporabu u organskoj proizvodnji sukladno članku 22. ovoga zakona i propisa donesenih na temelju ovoga zakona;
- d) organski sastojak ne može biti prisutan zajedno s neorganskim sastojkom ili sastojkom dobivenim u prijelaznom razdoblju koji je iste vrijednosti i
- e) hrana proizvedena od biljaka uzgojenih u prijelaznom razdoblju može sadržati samo jedan biljni sastojak poljoprivrednog podrijetla.

(3) Zabranjeno je koristiti supstancije i tehnološke postupke kojima se ponovno uspostavljaju svojstva koja su izgubljena u preradi i/ili tijekom skladištenja organske hrane, kojima se ispravljaju posljedice uzrokovane tim propustima, a koji mogu dovesti u zabludu vezano uz organsku prirodu proizvoda.

(4) Federalni ministar donijet će propis kojim će propisati uvjete i pravila za preradu, pakiranje, prijevoz i skladištenje organskih proizvoda.

Članak 21.

(Opća pravila proizvodnje organskog kvasca)

(1) Za proizvodnju organskih kvasaca dopušteno je korištenje samo organski proizvedenih supstrata. Ostali proizvodi i supstancije mogu se uporabiti samo ako su odobreni za uporabu u organskoj proizvodnji sukladno članku 22. ovoga zakona i propisa donesenih na temelju ovoga zakona.

(2) U organskoj hrani ili hrani za životinje organski kvasac ne smije biti prisutan zajedno s neorganskim kvascem.

Članak 22.

(Proizvodi i supstancije za uporabu u preradi, kriteriji i postupci odobravanja)

(1) Federalni ministar donosi odluke o uvrštavanju proizvoda i/ili supstancija na listu odobrenih proizvoda i supstancija uz uvjet da su ispunjene odredbe iz članka 20. stavak

(2) toč. b) i c) i Poglavlja III. - Proizvodnja prerađene hrane, hrane za životinje i kvasca, ovoga zakona i sljedeći kriteriji koji se procjenjuju kao jedna cjelina:

- a) da na tržištu nema proizvoda i supstancija odobrenih sukladno odredbama ovoga zakona i

b) da bez njihove primjene ne bi bilo moguće proizvesti ili konzervirati hranu, odnosno ispuniti određene prehrambene zahtjeve sukladno važećim propisima.

(2) Pored uvjeta iz stavka (1) ovoga članka proizvodi i supstancije iz članka 20. stavka (2) točka b) prisutni u prirodi i prethodno mogu biti podvrgnuti samo mehaničkim, fizičkim, biološkim, enzimskim ili mikrobiološkim postupcima, izuzev u slučajevima kada takvih proizvoda i supstancija nema na tržištu u dovoljnoj količini ili odgovarajuće kvalitete.

(3) Federalni ministar donosi odluku o odobravanju proizvoda i supstancija i uključivanju na listu iz stavka (1) ovoga članka, propisuje posebne uvjete i ograničenja u pogledu njihove uporabe, te kada je to potrebno i dokazano, donosi i odluku o povlačenju odobrenih proizvoda i supstancija s liste.

(4) U slučaju kada se smatra da proizvod i/ili supstancija treba biti uvrštena ili dodana na listu odobrenih ili povučena s liste iz stavka (1) ovoga članka ili da uvjeti za uporabu trebaju biti izmijenjeni i/ili dopunjeni, potrebno je da ovlašteno kontrolno tijelo dostavi Federalnom ministarstvu zahtjev i dokumentaciju u kojoj će biti navedeni i obrazloženi razlozi za uvrštavanje i/ili izmjenu i/ili dopunu ili povlačenje tih proizvoda ili supstancija, a na temelju koje se donosi odluka.

(5) Podneseni zahtjevi za uvrštavanje i/ili izmjenu i/ili dopunu ili povlačenje iz stavka (4) ovoga članka objavljuju se na službenoj internet stranici Federalnoga ministarstva, a odluka s obrazloženjem za uvrštavanje i/ili izmjenu i/ili dopunu ili povlačenje i lista iz stavka (1) ovoga članka objavljuje se u „Službenim novinama Federacije BiH“.

Članak 23.

(Prilagođavanje proizvodnih pravila u iznimnim slučajevima)

(1) Federalno ministarstvo odobrava minimalna i vremenski ograničena izuzeća od pravila proizvodnje utvrđenih odredbama ovoga zakona kada je to odgovarajuće i u sljedećim slučajevima:

- a) kada je to neophodno kako bi se osiguralo započinjanje ili održavanje organske proizvodnje na poljoprivrednim gospodarstvima izloženim klimatskim, geografskim ili strukturalnim ograničenjima;
- b) kada je neophodno radi osiguranja hrane za životinje, sjemena za uzgoj i vegetativnog reprodukcijskog materijala, živih životinja i drugih unosa repromaterijala na gospodarstvo, u slučaju kada takvih unosa nema na tržištu u organskom obliku;
- c) kada je neophodno radi osiguranja sastojaka poljoprivrednog podrijetla, u slučajevima kada takvih sastojaka nema na tržištu u organskom obliku;
- d) kada su neophodna radi primjene za rješavanje posebnih teškoća koje se odnose na upravljanje u organskom uzgoju životinja;

- e) kada su neophodna u svezi s korištenjem posebnih proizvoda i supstancija u preradi iz članka 20. stavak (2) točka b) ovoga zakona kako bi se osigurala proizvodnja hrane u organskom obliku;
- f) kada su privremene mjere potrebne u svrhu omogućavanja nastavka organske proizvodnje ili ponovnog pokretanja u slučaju prirodnih katastrofa;
- g) kada je neophodno koristiti prehrambene aditive za hranu i ostale supstancije iz članka 20. stavak (2) točka b) ovoga zakona ili u hrani za životinje i ostale supstancije sukladno odredbama članka 17. stavak (1) točka d) ovoga zakona, a tih proizvoda i supstancija nema na tržištu, isključujući one koje su proizvedene od GMO-a i
- h) kada se zahtijeva korištenje aditiva za hranu i ostalih supstancija iz članka 20. stavak (2) točka b) ili aditiva i dodataka hrani za životinje iz članka 17. stavak (1) točka d) ovoga zakona u cilju ispunjavanja odredbi posebnih propisa.

(2) Federalni ministar donijet će propis kojim će propisati uvjete za prilagođavanje proizvodnih pravila u iznimnim slučajevima iz stavka (1) ovoga članka.

DIO ČETVRTI - OZNAČAVANJE

Članak 24.

(Uporaba izraza koji se odnose na organsku proizvodnju)

(1) Izraz „organski proizvod“ može biti naznačen na proizvodu i može se koristiti pri označavanju u promotivnim materijalima ili komercijalnim dokumentima samo ako su proizvod i njegovi sastojci ili sirovine dobiveni sukladno pravilima utvrđenim ovim zakonom i propisima donesenim na temelju njega. Izraz „organski proizvod“ može se koristiti i pri označavanju i prezentiranju sirovih i neprerađenih poljoprivrednih proizvoda ako su proizvedeni sukladno pravilima utvrđenim ovim zakonom i propisima donesenim na temelju njega.

(2) Zabranjeno je korištenje izraza iz stavka (1) ovoga članka na teritoriju Federacije BiH, na bilo kojem od službenih pisama i jezika u Federaciji BiH za označavanje, prezentiranje i reklamiranje i u komercijalnim dokumentima proizvoda koji nisu proizvedeni sukladno ovom zakonu, osim ako se ne odnose na poljoprivredne proizvode sadržane u hrani ili hrani za životinje ili je jasno vidljivo da su povezani s organskom proizvodnjom. Zabranjeno je korištenje bilo kakvih izraza, uključujući izraz korišten u zaštitnim znakovima ili način označavanja ili reklamiranja koji mogu dovesti u zabludu potrošača ili korisnika, upućujući ga da proizvod ili njegovi sastojci ili sirovine ispunjavaju zahtjeve propisane ovim zakonom.

(3) Za proizvod koji se mora označiti kao proizvod koji sadrži, sastoji se ili je proizveden od GMO-a zabranjeno je korištenje izraza iz stavka (1) ovoga članka.

(4) Za prerađenu organsku hranu izraz iz stavka (1) ovoga članka može se koristiti:

a) u prodajnim nazivima hrane pod uvjetom da:

- 1) prerađena hrana ispunjava uvjete iz članka 20. ovoga zakona i
- 2) najmanje 95% težinskog udjela sastojaka čine organski sastojci poljoprivrednog podrijetla;

b) samo u popisu sastojaka pod uvjetom da je hrana sukladna odredbama iz članka 20. st. (1) i (2) toč. a), b) i d) ovoga zakona;

c) samo u popisu sastojaka i to u istom vidnom polju kao i prodajni naziv hrane pod uvjetom:

- 1) da je glavni sastojak proizvod lova ili ribolova,
- 2) da sadrži druge sastojke poljoprivrednog podrijetla koji su svi organski,
- 3) da ta hrana ispunjava uvjete iz članka 20. stavak (1) i stavka (2) toč. a), b) i d) ovoga zakona.

(5) U popisu sastojaka treba biti naznačeno koji su sastojci organski proizvedeni, a u slučajevima iz stavka (4) toč. b) i c) ovoga članka na popisu sastojaka naznačuje se i postotni udio organskih sastojaka u odnosu na ukupnu količinu sastojaka poljoprivrednog podrijetla.

(6) Izraz i naznake iz ovoga članka označavaju se istom bojom, veličinom i oblikom slova kao i ostali podatci sadržani u popisu sastojaka.

Članak 25. (Obvezni navodi)

(1) Kada se naznači izraz iz članka 24. stavak (1) ovoga zakona:

- a) pri označavanju se mora navesti i kodni broj kontrolnog tijela čijoj kontroli podliježe subjekt kod kojeg je obavljena završna faza proizvodnje ili prerade, a
- b) kada se koristi logotip Federacije BiH iz članka 26. ovoga zakona, na ambalaži upakirane hrane u istom vidnom polju uz logotip Federacije BiH navodi se i mjesto uzgoja poljoprivrednih sirovina od kojih se proizvod sastoji u jednom od sljedećih oblika:
  - 1) „uzgojeno u FBiH“ kada je poljoprivredna sirovina uzgojena na teritoriju Federacije BiH,
  - 2) „uzgojeno izvan FBiH“, kada poljoprivredna sirovina nije uzgojena na teritoriju Federacije BiH i
  - 3) „uzgojeno u/izvan FBiH“ kada je dio poljoprivrednih sirovina uzgojen na teritoriju Federacije BiH, a dio izvan teritorija Federacije BiH.

(2) Kod korištenja navoda iz stavka (1) točka b) podtoč. 1) i 2) ovoga članka mali težinski udio sastojaka se može zanemariti pod uvjetom da količina tih sastojaka nije veća od 2% ukupnog težinskog udjela sastojaka poljoprivrednog podrijetla.

(3) Uporaba logotipa Federacije BiH iz članka 26. ovoga zakona i navoda iz stavka (1) točka b) ovoga članka nije obvezna za proizvode uvezene iz trećih zemalja.

(4) Navodi iz stavka (1) ovoga članka označavaju se na vidnom mjestu tako da budu lako uočljivi, čitljivi i neizbrisivi.

Članak 26.

(Logotip Federacije BiH)

(1) Kada se koristi izraz iz članka 24. stavak (1), uz obvezne navode iz članka 25. obvezna je i uporaba federalnog logotipa za označavanje, prezentaciju i reklamiranje organskih proizvoda sukladno odredbama ovoga zakona i propisima donesenim na temelju njega.

(2) Zabranjeno je korištenje logotipa Federacije BiH za proizvode koji su nastali u prijelaznom razdoblju i za hranu iz članka 24. stavak (4) toč. b) i c) ovoga zakona.

(3) Federalni ministar donijet će propis kojim će propisati sadržaj, veličinu i izgled (dizajn) logotipa Federacije BiH iz stavka (1) ovoga članka za označavanje organskih proizvoda proizvedenih u Federaciji BiH.

Članak 27.

(Posebni zahtjevi za označavanje)

Federalni ministar donijet će propis kojim će propisati pravila za označavanje i sastav organske hrane za životinje, proizvode biljnog podrijetla proizvedene u prijelaznom razdoblju i poljoprivredni reprodukcijski materijal.

Članak 28.

(Privatni logotip)

Dopušteno je i korištenje privatnih logotipa u označavanju, prezentiranju i reklamiranju proizvoda koji ispunjavaju uvjete propisane ovim zakonom.

DIO PETI – KONTROLE

Članak 29.

(Sustav kontrola)

(1) Organska proizvodnja podliježe stručnoj kontroli čija se priroda i učestalost određuju na temelju procjene rizika, pojava nepravilnosti i utvrđivanja usklađenosti s odredbama ovoga zakona. Subjekti podliježu stručnoj kontroli najmanje jednom godišnje, izuzev subjekata koji se bave trgovinom naveliko upakiranom hranom i subjekata koji prodaju izravno krajnjem potrošaču ili korisniku sukladno odredbi iz članka 30. stavak (4) ovoga zakona.

(2) Uz obveznu stručnu kontrolu organska proizvodnja podliježe i službenim kontrolama sukladno odredbama utvrđenim ovim zakonom i propisima donesenim na temelju njega. Službene kontrole nad primjenom ovoga zakona i propisa donesenih na temelju ovoga zakona provode se i sukladno odredbama posebnih propisa kojim je uređena oblast poljoprivrede i hrane.

(3) Federalno ministarstvo može ovlastiti jedno ili više kontrolnih tijela za obavljanje stručne kontrole. U svrhu ovlašćivanja kontrolnog tijela pravna osoba podnosi zahtjev koji treba sadržati opis i opseg poslova i uvjeta pod kojima te poslove obavlja, uz koji prilaže dokaze da:

a) je pravna osoba registrirana za obavljanje poslova stručne kontrole u organskoj proizvodnji ili je u sastavu pravne osobe sukladno odredbama važećih propisa o registraciji djelatnosti na teritoriju Federacije BiH;

b) posjeduje odgovarajuću opremu potrebnu za obavljanje stručne kontrole: kompjutersku opremu, opremu za uzimanje uzoraka i drugu potrebnu opremu koja je odgovarajuća prema broju uposlenika, opsegu poslova i specifičnim potrebama, te da ima ugovor s ovlaštenim laboratorijem, kao i da posjeduje infrastrukturu potrebnu za provedbu dodijeljenih poslova;

c) ima dovoljan broj stručno kvalificiranih uposlenika odgovornih za stručnu kontrolu u organskoj proizvodnji, koji imaju dokaz o završenom studiju iz oblasti biotehničkih znanosti i da ima u radnom odnosu na neodređeno vrijeme najmanje jednog uposlenika s najmanje tri godine iskustva u struci;

d) je nepristrana i da nije u sukobu interesa u izvršavanju dodijeljenih poslova;

e) posjeduje akt o akreditaciji izdat od Instituta za akreditaciju Bosne i Hercegovine, prema uvjetima BAS EN ISO/IEC 17065 – Opći zahtjevi za ocjenjivanje usklađenosti tijela koja certificiraju proizvode, procese i usluge;

f) posjeduje standardni postupak za stručnu kontrolu koji treba slijediti, a koji sadrži detaljan opis postupka stručne kontrole i mjera predostrožnosti prema subjektima koji su pod njezinom kontrolom i

g) posjeduje mjere koje primjenjuje u slučaju nepravilnosti i/ili kršenja odredbi ovoga zakona i propisa donesenih na temelju ovoga zakona.

(4) Federalno ministarstvo ne može dodijeliti kontrolnim tijelima sljedeće poslove:

a) kontrolu i reviziju drugih kontrolnih tijela i

b) ovlasti za odobravanje izuzeća iz članka 23. ovoga zakona, izuzev u slučaju kada je to predviđeno propisom donesenim na temelju ovoga zakona.

(5) Na temelju podnesenog pisanog zahtjeva i dostavljenih dokaza Federalno ministarstvo utvrđuje ispunjenost uvjeta i, ako su oni ispunjeni, donosi rješenje o

ovlašćivanju pravne osobe kao kontrolnog tijela za provođenje stručne kontrole i dodjeljuje joj kodni broj.

(6) Kontrolno tijelo dužno je u roku 30 dana od dana završetka stručne kontrole dostaviti izvješće o provedenoj kontroli Federalnom ministarstvu. Kada rezultati stručne kontrole dokazuju da nisu ispunjeni uvjeti ili vjerojatnost da nisu ispunjeni uvjeti sukladno odredbama ovoga zakona i propisa donesenih na temelju ovoga zakona, kontrolno tijelo mora odmah i bez odgađanja o tome izvijestiti Federalno ministarstvo i Federalnu upravu za inspekcijske poslove (u daljnjem tekstu: Federalna uprava).

(7) Kada se upravnim nadzorom utvrdi da kontrolno tijelo ne provodi pravilno poslove za koje je ovlašteno, Federalno ministarstvo će rješenjem staviti izvan snage datu ovlast.

(8) Federalno ministarstvo u vršenju upravnog nadzora, pored zadatka iz stavka (7) ovoga članka, i Federalna uprava u vršenju inspekcijskog nadzora obvezni su i:

- a) osigurati da je kontrola koju provodi kontrolno tijelo objektivna i neovisna;
- b) potvrditi učinkovitost kontrola koje su izvršila kontrolna tijela;
- c) zaprimiti obavijesti o utvrđenim nepravilnostima ili kršenjima odredbi ovoga zakona i provedenim korektivnim mjerama;
- d) oduzeti ovlast kontrolnom tijelu koje prestane ispunjavati zahtjeve iz toč. a) i b) ovoga stavka ili više ne ispunjava zahtjeve iz stavka (3) ovoga članka ili propusti ispunjavati zahtjeve iz st. (9), (10) i (12) ovoga članka.

(9) Kontrolna tijela moraju omogućiti Federalnom ministarstvu i Federalnoj upravi pristup njihovim uredima i objektima, te uvid u sve podatke, kao i pružiti pomoć koja im je neophodna za provedbu nadzora.

(10) Kontrolna tijela osiguravaju da se na subjekte pod njihovom kontrolom primjenjuju i pravila o stručnoj kontroli sukladno stavku (13) ovoga članka.

(11) Svaki je subjekt dužan osigurati sljedivost svakog proizvoda u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije radi pružanja jamstva potrošačima da su organski proizvodi proizvedeni sukladno ovom zakonu.

(12) Kontrolna tijela najkasnije do 31. siječnja tekuće godine dostavljaju Federalnom ministarstvu i Federalnoj upravi listu subjekata koji su do 31. prosinca prethodne godine bili pod njihovom stručnom kontrolom. Do 31. ožujka tekuće godine svake godine kontrolno tijelo dostavlja Federalnom ministarstvu i Federalnoj upravi zbrojno izvješće o provedenim kontrolama tijekom prethodne godine.

(13) Federalni ministar donijet će propis kojim će propisati način i metodologiju po kojoj će se provoditi stručna kontrola u sustavu organske proizvodnje.

Članak 30.

(Primjena sustava kontrola)

(1) Subjekt koji proizvodi, priprema, skladišti ili uvozi proizvode iz članka 2. stavak (1) ovoga zakona ili subjekt koji takve proizvode stavlja na tržište, prije stavljanja proizvoda na tržište, označenog kao organski proizvod ili proizvod iz prijelaznog razdoblja, mora:

- a) podvrgnuti svoju djelatnost sustavu stručne kontrole iz članka 29. ovoga zakona;
- b) upisati se u Registar subjekata iz članka 34. stavak (2) točka a) ovoga zakona i
- c) voditi evidenciju o različitim aktivnostima kojima se bavi sukladno odredbama ovoga zakona.

(2) Odredbe stavka (1) ovoga članka odnose se i na izvoznike koji izvoze proizvode proizvedene sukladno proizvodnim pravilima propisanim ovim zakonom.

(3) Kada subjekt bilo koju od djelatnosti podugovori s trećom stranom, ta će strana biti podvrgnuta zahtjevima iz stavka (1) ovoga članka, a podugovorene djelatnosti se moraju uključiti u sustav stručne kontrole.

(4) Federalno ministarstvo može subjekte koji proizvode prodaju krajnjem potrošaču ili korisniku izuzeti od primjene odredbi ovoga članka pod uvjetom da oni te proizvode ne proizvode, prerađuju ili skladište, odnosno da ne uvoze takve proizvode iz trećih zemalja i da te aktivnosti nisu podugovorili s trećom stranom.

(5) Federalno ministarstvo dužno je osigurati svakom subjektu koji ispunjava odredbe ovoga zakona i izvrši plaćanje troškova stručne kontrole da bude uključen u sustav stručne kontrole.

(6) Kontrolna tijela dužna su voditi ažuriranu evidenciju koja sadrži nazive i adrese subjekata koji podliježu njihovoj kontroli. Ova evidencija mora biti dostupna zainteresiranim strankama.

Članak 31.

(Pisani dokazi)

(1) Ovlašteno kontrolno tijelo iz članka 29. stavak (5) ovoga zakona na temelju izvješća o izvršenim kontrolama izdaje certifikat subjektu koji je uključen u sustav stručne kontrole i koji u okviru svoje djelatnosti ispunjava zahtjeve propisane ovim zakonom. Certifikat mora sadržati najmanje naziv subjekta, količinu, vrstu i/ili listu proizvoda obuhvaćenih certifikatom i rok važenja certifikata.

(2) Ovlašteno kontrolno tijelo iz članka 29. stavak (5) ovoga zakona za organske proizvode koji se uvoze, na temelju zahtjeva podnesenog od registriranog uvoznika i na temelju izvršene kontrole dokumentacije i certifikata izdanog od mjerodavnog tijela zemlje podrijetla, izdaje potvrdu da taj proizvod potječe iz sustava koji je ekvivalentan sustavu utvrđenom ovim zakonom i propisima donesenim na temelju njega.

(3) U postupku izdavanja potvrde iz stavka (2) ovoga članka subjekt koji uvozi organske proizvode dužan je ovlaštenom kontrolnom tijelu podnijeti zahtjev i potrebnu dokumentaciju na temelju koje se može utvrditi da je taj proizvod proizveden u ekvivalentnom sustavu uspostavljenom ovim zakonom i propisima donesenim na temelju njega i da je za njega izdat certifikat od mjerodavnog tijela u zemlji podrijetla.

(4) Poslove iz st. (2) i (3) ovoga članka ovlašteno kontrolno tijelo vrši kao povjerene poslove, a na pitanja koja nisu posebice uređena ovim zakonom, a odnose se na postupak izdavanja potvrda, primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje upravni postupak.

(5) Federalni ministar propisuje dokumentaciju koja se dostavlja uz zahtjev za izdavanje potvrde iz stavka (2) ovoga članka.

(6) Subjekti su obvezni provjeravati certifikate i potvrde svojih dobavljača.

(7) Original potvrda iz stavka (2) ovoga članka prati robu do prvog primatelja, a nakon toga se mora čuvati najmanje dvije godine i biti dostupna na uvid na zahtjev mjerodavnog tijela ili kontrolnog tijela.

Članak 32.

(Mjere u slučaju nepravilnosti)

(1) U slučaju kada se utvrde nepravilnosti u pogledu ispunjavanja zahtjeva propisanih ovim zakonom ovlašteno kontrolno tijelo iz članka 29. stavak (5) ovoga zakona neće izdati certifikat subjektu kod kojeg je ta nepravilnost utvrđena. Subjekt kojem nije izdat certifikat ne može vršiti označavanje, reklamiranje i prezentaciju te cjelokupne serije proizvodnje, odnosno ne može naznačiti na proizvodu izraze i oznake organske proizvodnje.

(2) Kada se ustanovi nepravilnost ispunjavanja zahtjeva propisanih ovim zakonom, Federalno ministarstvo, na prijedlog ovlaštenog kontrolnog tijela iz članka 29. stavak (5) ovoga zakona, subjektu će zabraniti stavljanje na tržište proizvoda koji se odnose na postupak organske proizvodnje u označavanju, reklamiranju i prezentaciji na određeno razdoblje.

(3) Obavijest s podacima o slučajevima utvrđenih nepravilnosti ili kršenja odredbi ovoga zakona, a koji utječu na status organskog proizvoda, bez odgađanja mora biti dostavljena Federalnom ministarstvu i mjerodavnoj inspekciji.

Članak 33.

(Razmjena informacija)

Federalno ministarstvo i ovlaštena kontrolna tijela iz članka 29. stavak (5) ovoga Zakona, na dostavljeni pisani zahtjev, daju relevantne informacije o rezultatima svojih kontrola drugim mjerodavnim tijelima i kontrolnim tijelima u slučajevima kada se zatraži jamstvo da je neki proizvod proizveden sukladno ovom zakonu, a ove se informacije mogu razmjenjivati i na vlastitu inicijativu.

Članak 34.

(Uspostava i vođenje registara)

(1) Organskom proizvodnjom, uvozom organskih proizvoda, stručnom kontrolom nad organskom proizvodnjom mogu se baviti subjekti upisani u Registar.

(2) U obavljanju poslova iz stavka (1) ovoga članka Federalno ministarstvo vodi sljedeće registre:

- a) Registar subjekata u organskoj proizvodnji (u daljnjem tekstu: Registar subjekata) i
- b) Registar ovlaštenih kontrolnih tijela.

(3) Uvjete koje moraju ispunjavati subjekti za upis u registre iz stavka (2) ovoga članka, sadržaj, oblik i način vođenja Registra propisuje federalni ministar.

Članak 35.

(Upis u Registar)

(1) Federalno ministarstvo donosi rješenje o upisu u registre iz članka 34. stavak (2) ovoga zakona na temelju zahtjeva subjekta i kada utvrdi da podnositelj zahtjeva ispunjava uvjete iz članka 34. stavak (3) ovoga zakona uz pisanu suglasnost nadležnog kantonalnog ministarstva za poslove poljoprivrede.

(2) Federalno ministarstvo će subjekta upisanog u registre iz članka 34. stavak (2) ovoga zakona brisati iz Registra rješenjem na njegov zahtjev, odnosno kad se utvrdi da je prestao ispunjavati uvjete propisane ovim zakonom i propisima donesenim na temelju ovoga zakona.

(3) Federalno ministarstvo obvezno je izraditi Listu subjekata koji su na temelju pravomoćnog rješenja upisani i/ili brisani iz Registra iz članka 34. stavak (2) ovoga zakona.

(4) Liste iz stavka (3) ovoga članka Federalno ministarstvo objavljuje na svojoj službenoj internet stranici i redovito ih ažurira.

Članak 36.

(Brisanje iz Registra)

(1) Federalno ministarstvo donosi rješenje o brisanju subjekta iz Registra subjekata iz članka 34. stavak (2) točka a) ovoga zakona i u slučaju kada ponovi prekršaj za koji je u prekršajnom postupku izrečena kazna iz članka 47. i/ili članka 48. i/ili članka 49. i/ili članka 50. ovoga zakona.

(2) Subjekt koji je rješenjem iz stavka (1) ovoga članka brisan iz Registra subjekata može podnijeti zahtjev za ponovni upis tek nakon isteka razdoblja propisanog za odgovarajuće trajanje prijelaznog razdoblja u organskoj proizvodnji.

(3) Federalno ministarstvo po službenoj dužnosti donosi rješenje o brisanju kontrolnog tijela iz Registra ovlaštenih kontrolnih tijela iz članka 34. stavak (2) točka b) kada se utvrdi da ne izvršava poslove sukladno odredbama ovoga zakona.

(4) Rješenje iz članka 35. st. (1), (2) i (3) ovoga članka je konačno i protiv njega nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred mjerodavnim sudom.

(5) Pravna osoba koja je rješenjem iz stavka (3) ovoga članka brisana iz Registra ovlaštenih kontrolnih tijela može podnijeti zahtjev za ponovni upis u Registar tek nakon isteka dvije godine od dana pravomoćnosti rješenja.

DIO ŠESTI - UVOZ I IZVOZ

Članak 37.

(Uvoz organskih proizvoda)

(1) Subjektu koji je upisan u Registar subjekata iz članka 34. stavak (2) točka a) ovoga zakona dopušten je uvoz i stavljanje organskih proizvoda na tržište Federacije BiH ako su ti proizvodi upakirani i zatvoreni na način koji sprječava zamjenu njihova sadržaja i ako subjekt za njih posjeduje certifikat izdat od mjerodavnog tijela i/ili kontrolnog tijela iz zemlje podrijetla kojim se potvrđuje organski status toga proizvoda.

(2) Subjekt iz stavka (1) ovoga članka obavezan je na dokumentima za carinjenje naznačiti da se radi o organskom proizvodu i proći postupak potvrđivanja u svrhu dobivanja potvrde od ovlaštenog kontrolnog tijela iz članka 29. stavak (5) ovoga zakona prije stavljanja proizvoda na tržište Federacije BiH.

Članak 38.

(Stavljanje na tržište organskih proizvoda iz uvoza)

Subjekt može staviti na tržište Federacije BiH organski proizvod uvezen iz treće zemlje ako ispunjava uvjete iz članka 37. ovoga zakona.

Članak 39.

(Izvoz organskog proizvoda)

Subjekt koji izvozi organski proizvod dužan je u priloženim dokumentima uz carinsku deklaraciju vidno naznačiti da se radi o organskom proizvodu i navesti broj certifikata koji prilaže uz tu carinsku deklaraciju

Članak 40.

(Slobodno kretanje organskih proizvoda)

(1) Ne može se zabraniti ili ograničiti stavljanje na tržište organskih proizvoda od mjerodavnog tijela i kontrolnog tijela ako su ti proizvodi na tržište stavljeni sukladno ovom zakonu i propisima donesenim na temelju njega.

(2) Za biljnu i stočarsku proizvodnju, uključujući ribarstvo na području kantona u Federaciji BiH, mogu se primijeniti stroža pravila ako su ta pravila primjenjiva i na neorgansku proizvodnju i pod uvjetom da su sukladna ovom zakonu i ne sprječavaju ili ograničavaju stavljanje na tržište organskih proizvoda proizvedenih izvan područja dotičnog kantona.

Članak 41.

(Dostavljanje podataka Federalnom ministarstvu)

(1) Ovlaštena kontrolna tijela za izdavanje potvrda za organske proizvode iz uvoza redovito dostavljaju sljedeće podatke Federalnom ministarstvu:

- a) nazive i adrese, brojeve kodova i oznake mjerodavnih tijela i
- b) nazive i adrese, brojeve kodova i oznake kontrolnih tijela.

(2) Federalno ministarstvo je obvezno na svojoj službenoj stranici objavljivati i ažurirati podatke iz stavka (1) ovoga članka.

Članak 42.

(Statistički podatci)

Federalno ministarstvo dostavlja Federalnom zavodu za statistiku statističke podatke definirane Statističkim programom.

DIO SEDMI - NADZOR

Članak 43.

(Upravni i inspeksijski nadzor)

(1) Upravni nadzor nad provedbom ovoga zakona i propisa donesenih na temelju njega i radom kontrolnih tijela vrši Federalno ministarstvo.

(2) Inspeksijski nadzor nad provedbom ovoga zakona i propisa donesenih na temelju njega vrše poljoprivredni inspektori mjerodavnih federalnih i kantonalnih inspeksijskih tijela uprave.

(3) Federalna uprava za inspeksijske poslove vrši inspeksijski nadzor nad radom ovlaštenih kontrolnih tijela upisanih u Registar iz članka 34. stavak (2) točka b) ovoga zakona, a mjerodavne kantonalne uprave za inspeksijske poslove vrše inspeksijski nadzor nad subjektom upisanim u Registar iz članka 34. stavak (2) točka a) ovoga zakona na administrativnom području za koje su mjerodavni.

(4) Iznimno od odredbe stavka (2) ovoga članka, inspeksijski nadzor nad provođenjem odredbi ovoga zakona i propisa donesenih na temelju njega, a koji se odnose na reklamiranje, kvalitetu, označavanje, pakiranje i skladištenje organskih proizvoda u prometu, vrše tržišni inspektori inspektorata i inspekcije drugih tijela uprave u okviru svoje mjerodavnosti i sukladno posebnim propisima.

(5) Poslovi upravnog i inspeksijskog nadzora vrše se sukladno odredbama ovoga zakona, Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 35/05) i Zakona o inspekcijama u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 73/14).

Članak 44.
(Ovlasti inspektora)

(1) U vršenju inspekcijskog nadzora kantonalni poljoprivredni inspektor ima sljedeća prava, dužnosti i ovlasti:

- a) nadzirati rad i ispunjavanje uvjeta subjekata upisanih u Registar;
- b) nadzirati provođenje pravila proizvodnje u organskoj proizvodnji;
- c) nadzirati način sakupljanja samoniklog bilja i gljiva;
- d) nadzirati preradu organske hrane i hrane za životinje;
- e) uzimati uzorke organskih proizvoda, tla, gnojiva, poboljšivača tla, sredstava za zaštitu bilja i drugih proizvoda i sastojaka koji se primjenjuju u proizvodnji i preradi organskih proizvoda sukladno propisima iz mjerodavnosti inspekcije;
- f) nadzirati označavanje, pakiranje, skladištenje i prijevoz proizvoda iz organske proizvodnje;
- g) provjeravati način vođenja i točnost podataka u evidencijama koje je subjekt dužan voditi na temelju ovoga zakona i propisa donesenih na temelju njega;
- h) privremeno zabraniti proizvodnju, korištenje izraza i stavljanje u promet proizvoda označenog s navodima i oznakama koje upućuju na organsku proizvodnju, a za koji utvrdi da je proizveden na način koji je u suprotnosti s odredbama ovoga zakona i propisa donesenih na temelju njega;
- i) postupiti sukladno odredbama Zakona o prekršajima Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 63/14) ako utvrdi da je došlo do povrede odredbi ovoga zakona i propisa donesenih na temelju njega;
- j) obavijestiti drugo tijelo ako u vršenju inspekcijskog nadzora utvrdi da je povrijeđen zakon ili drugi propis iz djelokruga drugog mjerodavnog tijela i
- k) narediti i druge mjere i radnje potrebne za provođenje ovoga zakona i propisa donesenih na temelju njega.

(2) U vršenju inspekcijskog nadzora federalni poljoprivredni inspektor ima sljedeća prava, dužnosti i ovlasti:

- a) nadzirati rad kontrolnih tijela u provođenju odredbi ovoga zakona i propisa donesenih na temelju njega;
- b) rješenjem privremeno zabraniti rad kontrolnom tijelu kada se utvrdi da ono ne ispunjava uvjete iz članka 29. stavka (3) ovoga zakona do konačne odluke Federalnog ministarstva i donošenja rješenja o oduzimanju ovlasti;
- c) postupiti sukladno odredbama Zakona o prekršajima Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 63/14) ako utvrdi da je došlo do povrede odredaba ovoga zakona i propisa donesenih na temelju njega;
- d) obavijestiti drugo tijelo ako u vršenju inspekcijskog nadzora utvrdi da je povrijeđen zakon ili drugi propis iz djelokruga mjerodavnosti drugog tijela i
- e) narediti i druge mjere i radnje potrebne za provođenje ovoga zakona i propisa donesenih na temelju njega.

(3) Kada se utvrdi da uzeti uzorci ne odgovaraju propisanim zahtjevima, troškove analize uzoraka snosi subjekt, a kada uzorak odgovara propisanim zahtjevima, troškove snosi tijelo koje provodi inspekcijski nadzor.

Članak 45.

(Najava inspekcijskog nadzora)

(1) Inspektor može vršiti inspekcijski nadzor kod subjekta nadzora bez prethodne najave u bilo koje doba dana i noći u tijeku njegovog radnog vremena, na mjestu koje je podložno inspekcijskom nadzoru, a iznimno i izvan radnog vremena ukoliko postoji opravdana potreba za vršenje inspekcijskog nadzora kako je to navedeno u nalogu za inspekcijski nadzor.

(2) Ako se inspekcijski nadzor vrši u poslovnim prostorijama subjekta nadzora, a ne može se završiti u tijeku njegovog radnog vremena, inspektor može izvršiti privremeno pečačenje poslovnog prostora ili dijela poslovnog prostora ili samo opreme u tom prostoru u kojem se nalaze stvari ili dokumentacija na koje se odnose radnje inspekcijskog nadzora, a radi dovršenja započetog inspekcijskog nadzora koji se ima nastaviti narednog radnog dana.

(3) O privremenom pečačenju poslovnog prostora ili opreme iz stavka (2) ovoga članka donosi se zaključak protiv kojeg se ne može izjaviti posebna žalba.

Članak 46.

(Inspekcijski nadzor)

(1) Inspektor u vršenju inspekcijskog nadzora vodi postupak i sastavlja zapisnik o utvrđenom stanju, kao i o podacima i obavijestima dobivenim u tijeku obavljanja nadzora.

(2) Ako inspektor u provedbi inspekcijskog nadzora utvrdi da su povrijeđene odredbe ovoga zakona ili propisa donesenih na temelju njega, naredit će rješenjem da se utvrđene nepravilnosti, odnosno nedostatci otklone u određenom roku.

(3) Inspektor će donijeti rješenje iz stavka (2) ovoga članka bez odgađanja, a najkasnije u roku 15 dana od dana završetka nadzora.

(4) Na rješenje inspektora o naloženim upravnim mjerama može se izjaviti žalba u roku osam dana od dana prijema rješenja.

(5) Žalba na rješenje inspektora o upravnim mjerama ne odgađa izvršenje rješenja ako ovim ili posebnim federalnim zakonom nije drukčije određeno.

(6) Odredbe st. (4) i (5) ovoga članka odnose se i na zaključak inspektora protiv kojeg je dopuštena žalba.

(7) O žalbi na rješenje i zaključak federalnoga inspektora rješava mjerodavno federalno ministarstvo iz upravne oblasti na koju se odnosi inspekcijski nadzor ako ovim ili posebnim federalnim zakonom nije drukčije određeno.

(8) O žalbi na rješenje i zaključak kantonalnog inspektora koje je doneseno po federalnim ili propisima BiH rješava rukovoditelj Federalne uprave.

(9) Žalba iz stavka (8) ovoga članka ne odgađa izvršenje rješenja ako ovim ili posebnim zakonom nije drukčije propisano.

(10) Rješenje federalnog ministarstva doneseno po žalbi na rješenje i zaključak federalnog inspektora i rješenje Federalne uprave doneseno po žalbi na rješenje i zaključak kantonalnog inspektora konačni su upravni akti i protiv njih se može pokrenuti upravni spor pred mjerodavnim sudom.

(11) Na postupak inspekcije koji nije uređen odredbama ovoga zakona primijenit će se odredbe Zakona o inspekcijama u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 73/14).

DIO OSMI - PREKRŠAJNE ODREDBE

Članak 47.

(Prekršaji subjekata)

(1) Novčanom kaznom od 12.000,00 do 25.000,00 KM bit će kažnjena za prekršaj pravna osoba ako:

- a) u organskoj proizvodnji koristi GMO (članak 10. ovoga zakona);
- b) upotrebljava ionizirajuće zračenje (članak 11. ovoga zakona).

(2) Novčanom kaznom od 2.500,00 do 5.000,00 KM bit će kažnjena fizička osoba ako u obavljanju poslovanja počini prekršaj iz stavka (1) ovoga članka.

(3) Za prekršaj iz stavka (1) ovoga članka bit će kažnjena novčanom kaznom od 1.250,00 do 2.500,00 KM i odgovorna osoba u pravnoj osobi.

Članak 48.

(1) Novčanom kaznom od 5.000,00 do 15.000,00 KM bit će kažnjena za prekršaj pravna osoba ako:

- a) organsku proizvodnju ne podvrgne sustavu stručne kontrole sukladno članku 29. stavak (1) ovoga zakona;
- b) organske proizvode stavlja na tržište, a da za njih nije izdat certifikat i/ili potvrda sukladno članku 31. st. (1) i (2) ovoga zakona;
- c) proizvode stavlja na tržište kao organske, a nije upisan u Registar iz članka 34. stavak (2) ovoga zakona;
- d) uvozi i stavlja na tržište organske proizvode u suprotnosti s odredbom iz članka 37. ovoga zakona;
- e) u označavanju, prezentaciji i komercijalnim dokumentima koristi izraz koji se odnosi na organsku proizvodnju u suprotnosti sa odredbom iz članka 24. ovoga zakona;
- f) koristi gnojiva u suprotnosti sa odredbama utvrđenim u članku 13. stavak (1) toč. d) i e) i članku 17. ovoga zakona;
- g) koristi sredstva za zaštitu bilja u suprotnosti sa odredbama članka 13. stavak (1) točka h) i članka 17. ovoga zakona.

(2) Novčanom kaznom od 1.250,00 do 3.750,00 KM bit će kažnjena fizička osoba ako u obavljanju poslovanja počinu prekršaj iz stavka (1) ovoga članka.

(3) Za prekršaj iz stavka (1) ovoga članka bit će kažnjena novčanom kaznom od 1.000,00 do 2.000,00 KM i odgovorna osoba u pravnoj osobi.

Članak 49.

(1) Novčanom kaznom od 1.000,00 do 5.000,00 KM bit će kažnjena za prekršaj pravna osoba ako:

- a) koristi proizvode i supstancije u uzgoju koje nije odobrilo mjerodavno tijelo sukladno članku 17. ovoga zakona;
- b) koristi vegetativni reprodukcijski materijal i sjeme za uzgoj u suprotnosti sa odredbom iz članka 13. stavak (1) točka i) ovoga zakona;
- c) sakupljanje samoniklog bilja i gljiva obavlja u suprotnosti sa odredbom članka 13. stavak (2) ovoga zakona;
- d) ne primjenjuje odredbe pravila proizvodnje u stočarstvu sukladno članku 14. stavak (1) toč. a), b), c), d) i e) ovoga zakona;
- e) ne primjenjuje pravila proizvodnje za uzgojne životinje i ostale organizme u akvakulturi sukladno članku 15. stavak (1) ovoga zakona;
- f) ne primjenjuje pravila proizvodnje za morske alge sukladno članku 16. ovoga zakona;
- g) proizvodnju prerađene hrane za životinje, organske hrane i kvasca obavlja u suprotnosti sa odredbom čl. 19., 20., 21. i 22. ovoga zakona;
- h) proizvodnju obavlja u suprotnosti sa odredbama članka 23. ovoga zakona;
- i) organski proizvod nije označio sukladno odredbama iz čl. 24., 25., 26., 27. i 28. ovoga zakona;
- j) inspektor ne omogući nesmetano obavljanje inspekcijskog nadzora sukladno odredbi iz članka 43. st. (3) i (4) ovoga zakona i
- k) ne postupi po rješenju inspektora iz članka 46. ovoga zakona.

(2) Novčanom kaznom od 500,00 do 2.000,00 KM bit će kažnjena fizička osoba ako u obavljanju poslovanja učini prekršaj iz stavka (1) ovoga članka.

(3) Za prekršaj iz stavka (1) ovoga članka bit će kažnjena novčanom kaznom od 250,00 do 500,00 KM i odgovorna osoba u pravnoj osobi.

Članak 50.

(1) Novčanom kaznom od 1.000, 00 do 5.000, 00 KM bit će kažnjena za prekršaj pravna osoba ako:

- a) ne primjenjuje odredbe iz članka 12. ovoga zakona;
- b) postupa u suprotnosti sa odredbama propisa iz članka 13. stavak (3), članka 14. stavak (2), članka 15. stavak (2) i članka 34. stavak (3) ovoga zakona;

- c) ne primjenjuje odredbe članka 13. stavak (1) toč. a), b) i j) ovoga zakona;
- d) ne primjenjuje odredbe članka 14. stavak (1) točka e) ovoga zakona i
- e) ne primjenjuje odredbe iz članka 18. ovoga zakona.

(2) Novčanom kaznom od 500,00 do 2.000,00 KM bit će kažnjena fizička osoba ako u obavljanju poslovanja počini prekršaj iz stavka (1) ovoga članka.

(3) Za prekršaj iz stavka (1) ovoga članka bit će kažnjena novčanom kaznom od 250,00 do 750,00 KM i odgovorna osoba u pravnoj osobi.

Članak 51.

(Prekršaj kontrolnog tijela)

(1) Novčanom kaznom od 2.500,00 do 12.500,00 KM bit će kažnjeno za prekršaj kontrolno tijelo ako:

- a) ne ispunjava uvjete iz članka 29. stavak (3) i članka 29. stavak (12) ovoga zakona;
- b) ne postupi sukladno odredbi članka 29. st. (4), (6), (9) i (10) ovoga zakona;
- c) izda potvrdu ili certifikat za proizvode koji ne ispunjavaju zahtjeve propisane ovim zakonom i propisima donesenim na temelju njega sukladno članku 31. ovoga zakona;
- d) ne poduzme mjere u slučaju kršenja odredbi zakona sukladno članku 32. ovoga zakona i
- e) postupa u suprotnosti s odredbama propisa iz članka 29. stavak (13) ovoga zakona.

(2) Za prekršaj iz stavka (1) ovoga članka bit će kažnjena novčanom kaznom od 500,00 do 2.000,00 KM i odgovorna osoba kontrolnog tijela.

DIO DEVETI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 52.

(Donošenje propisa)

Propise za čije je donošenje ovlašten na temelju odredbi ovoga zakona federalni ministar će donijeti u roku godinu dana od dana stupanja na snagu ovoga zakona.

Članak 53.

Proizvodi koji su označeni izrazima iz članka 24. stavak (1) ovoga zakona, a nisu proizvedeni sukladno odredbama ovoga zakona mogu se nalaziti na tržištu Federacije BiH najdulje dvije godine od dana početka primjene ovoga zakona.

Članak 54.

(Stupanje na snagu i početak primjene)

Ovaj zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Službenim novinama Federacije BiH«, a primjenjivat će se istekom godine dana od dana stupanja na snagu ovoga zakona.

**PREDSJEDATELJICA
DOMA NARODA
PARLAMENTA FEDERACIJE BiH**

Lidija Bradara

**PREDSJEDATELJ
ZASTUPNIČKOG DOMA
PARLAMENTA FEDERACIJE BiH**

Edin Mušić

